

РЕЗЮМЕ

на Отчет за степента на изпълнение на политиките и отбранителните програми на Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия през първото полугодие на 2023 г.

Отчетът за степента на изпълнение на политиките и отбранителните програми на МО, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА през първото полугодие на 2023 г. е изготвен съгласно Указания за програмиране на министъра на отбраната за периода 2022-2027 г., Меморандум на програмните решения за периода 2023-2028 г., Доктрина за финансово осигуряване" (НП-8, издание А), въведена за изпълнение с МЗ № ОХ-433/07.05.2019 г. и Указания № РД 60-7/03.08.2023 г. на Постоянния секретар на отбраната за изготвяне на „Отчет за степента на изпълнение на политиките и отбранителните програми в Министерството на отбраната (МО), структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия (БА) през първото полугодие на 2023 г.”

Отчетът е изготвен в изпълнение на чл. 133 ал. 3 от Закона за публичните финанси и БЮ №3/24.07.2023 г. - Указания на министъра на финансите за формата, съдържанието и сроковете за съставяне и представяне на подробен отчет към полугодията и за годината за изпълнението на програмните бюджети за 2023 г. от първостепенните разпоредители с бюджет, които прилагат програмен формат на бюджет на министъра на финансите.

Настоящият отчет е разработен на основата на представените отчети от ръководителите на основни програми (програми) и отчетите за изпълнение отбранителните политики и промените в нормативната уредба през първото полугодие на 2023 г.

Отчетът за степента на изпълнение на отбранителните програми (бюджетни програми по бюджета на МО за 2023 г.) е изготвен, с цел да се анализират постигнатите резултати от Основните програми и програми на МО, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА през първото полугодие на 2023 г. и да се оцени до каква степен се реализират целите на приетите области на политика в отбраната (отбранителни, секторни политики), целите и приоритетите на отбранителните програми.

МО прилага Интегрираната система за управление на ресурсите за отбрана (ИСУРО) на програмен принцип, планира и управлява бюджетните разходи по политики и отбранителни програми и изготвя бюджета в програмен формат.

През 2023 г. МО изпълнява две области на политика в отбраната (отбранителни политики) и единадесет Основни програми, които подкрепят реализацията на политиките, както следва:

Политика „Отбранителни способности”

Основна програма № 1 „Подготовка и използване на Въоръжените сили (ВС)”;

Основна програма № 2 „Управление на човешките ресурси и резерв”;

Основна програма № 3 „Военна полиция”;

Основна програма № 5 „Медицинско осигуряване”;

Основна програма № 6 „Военно-патриотично възпитание и военно-почивно дело”;

Основна програма № 7 „Изследвания и технологии”;

Основна програма № 8 „Военно образование”;

Основна програма № 9 „Административно осигуряване, инфраструктура и управление на риска”

Основна програма 12 „Управление на инвестиционни проекти“

Политика “Съюза и международна сигурност”

Основна програма № 4 „Членство в НАТО и Европейския съюз и международно сътрудничество”;

Основна програма № 10 „Военно разузнаване”.

Изразходваните финансови средства от МО по отбранителни политики и програми през първото полугодие на 2023 г. са, както следва:

През първото полугодие на 2023 г., МО, както и другите министерства и ведомства изразходваше финансови средства съгласно чл. 87 от Закона за публичните финанси. В МО има разработен проектобюджет, който е съобразен с всички бюджетни параметри.

Проектобюджетът на МО съгласно РМС № 331/28.04.2023 г. е в размер на **2 282,2 млн. лв.**, а заедно с трансфера на Държавните висши военни училища (ДВВУ), който е в размер на **50,8 млн. лв.** проектобюджетът на МО става **2 333 млн. лв.** Предвидените в централния бюджет финансови средства са в размер на **816,4 млн. лв.** за изпълнение на приоритетни инвестиционни проекти за модернизация и превъоръжаване на Въоръжените сили (ВС). Разходите по бюджета на другите първостепенни разпоредители с бюджет, свързани с отбраната са **263,6 млн. лв.** и включват следните разходи:

- разходи за пенсии на военнослужещи – **233,6 млн. лв.;**

- разходи за военни съдилища и военни прокуратури – **16,2 млн. лв.;**

- разходи за издръжка на Постоянната делегация на Република България в НАТО и вноски на Република България към гражданския бюджет на НАТО и към Европейския механизъм за подкрепа на мира, изплащани от бюджета на МВнР – **9,9 млн. лв.;**

- вноска на Република България към фонда на НАТО за иновации, изплащани от бюджета на Министерство на иновациите и растежа – **3,8 млн. лв.**

Разходите за отбрана са в размер на **3 413 млн. лв.**, представляват **1,85 %** от Брутният вътрешен продукт на Република България (БВП) и са съгласно Националния план за повишаване на разходите за отбрана на 2% от БВП на Република България до 2024 г. (РМС 3/04.01.2018 г.). Разходите за МО, ДВВУ и средствата в централният бюджет са в размер на **3 149,4 млн. лв.**, което представлява **1,71 %** от прогнозния БВП - **184 486 млрд. лв.** съгласно РМС № 331/28.04.2023 г.

През първото полугодие на 2023 г., МФ не са извършили корекции по бюджета на МО и по бюджетите на ДВВУ.

Бюджетът на МО съгласно Закона за прилагане на разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2022 г., заедно с бюджета на ДВВУ е в размер на **2 491 999 410 лв.** Бюджетът на ДВВУ е в размер на **109 832 310 лв.** Бюджетът на МО заедно с бюджета на ДВВУ представлява **1,35 %** от БВП за 2023 г.

В рамките на Интегрираната система за управление на ресурсите за отбрана (ИСУРО) МО продължи да планира и управлява бюджетните разходи по отбранителни политики и отбранителни програми и да изготвя бюджета в програмен формат.

Бюджетът на МО е утвърден по две области на политика в отбраната, (отбранителни секторни политики) „**Отбранителни способности**“ и „**Съюзна и международна сигурност**“, 11 основни отбранителни програми, които подкрепят изпълнението на политиките и по направления на разходите.

Общият размер на разходите по основни отбранителни програми на МО през първото шестмесечие на 2023 г., включително и с извършените разходи в ДВВУ, възлиза на **1 123 399 829 лв.** (бюджет МО, трансфер за ДВВУ и Централен бюджет).

Допълнително по други бюджети и сметки за средства от Европейския съюз бяха изразходвани финансови средства в размер на **11 502 010 лв.**, от които **10 991 593 лв.** по Програмата на НАТО за инвестиции в областта на сигурността (NSIP), изразходвани за колективни способности на НАТО на територията на Република България.

Изразходваните финансови средства в МО (с ДВВУ) по отбранителни политики и основни отбранителни програми са дадени в следната таблица:

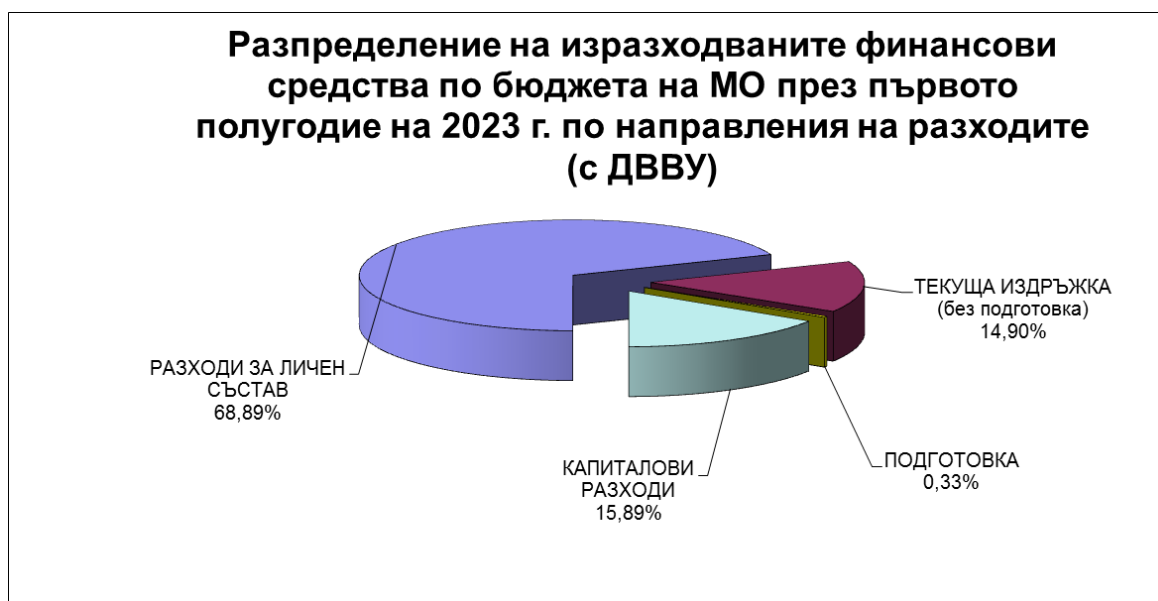
в лева

Политика	Бюджет за 2023 г.	Разходи към 30.06.2023 г.	% от общо изразходваните финансови средства
Отбранителни способности	2 379 360 610	1 072 285 255	45,07
ОП 1	1 309 281 100	638 230 918	48,75
ОП 2	23 241 400	11 464 490	49,75
ОП 3	46 522 200	23 601 347	50,73
ОП 5	124 446 100	112 225 428	90,18
ОП 6	39 577 700	22 588 606	57,07
ОП 7	12 997 600	5 936 466	45,67
ОП 8	118 632 310	43 177 509	36,40
ОП 9	385 099 500	47 837 850	12,42
ОП 12	319 562 700	167 222 641	52,33
Съюзна и международна сигурност	112 638 800	51 114 574	45,38
ОП 4	44 592 400	18 601 376	41,71
ОП 10	68 046 400	32 513 198	47,78
ВСИЧКО ЗА МО	2 491 999 410	1 123 399 829	45,08

Отчет на разходите за отбрана по направления на разходите.

Разходите на МО през първото полугодие на 2023 г. са в размер на **1 123 399 829 лв.** (с ДВВУ), включително средствата от централния бюджет и са разпределени по направления на разходите, показани на Схема 1, както следва:

- за персонал – **773 875 125 лв.** (68,89 % от разходите на МО с разходите за ДВВУ);
- за текуща издръжка (в това число подготовка) – **171 036 694 лв.** (15,22 % от разходите на МО с разходите за ДВВУ). Разходите за подготовка са в размер на **3 697 108 лв.** (0,03% от разходите на МО);
- за капиталови разходи – **178 488 010 лв.** (15,89 % от разходите на МО с разходите за ДВВУ).

Разходите на МО без разходите за ДВВУ са в размер на **1 080 337 299 лв.** и са разпределени по направления на разходите, показани на Схема 2, както следва:

- за персонал – **743 362 670 лв.** (68,80 % от разходите за МО);
- за текуща издръжка (в т.ч. подготовка) – **160 484 338 лв.** (14,86 % от разходите на МО);
- за капиталови разходи – **176 490 291 лв.** (16,34 % от разходите на МО).

През първото полугодие на 2023 г. за изпълнение на Цели за способности на НАТО - 2021 (ЦС 2021) и изграждането на декларираните военни формирования за НАТО и Общата политика за сигурност и отбрана на Европейския съюз (ОПСО на ЕС) са изразходвани финансови средства в размер на **180 503 245 лв.**

В изпълнение на целите и приоритетите на политика „Отбранителни способности“ през първото полугодие на 2023 г., основните програми, които я подкрепят са постигнали следните резултати:

Основна програма 1 „Подготовка и използване на въоръжените сили“

Усилията в програмите от състава на ОП 1 бяха насочени основно към поддържане на способностите на войсковите формирования в постоянна готовност за използване; водене на общовойскова и специална подготовка; носене на непрекъснато бойно дежурство за надеждна охрана и гарантиране на неприкосновеността на територията, акваторията и въздушното пространство на страната; подготовка и изграждане на способности за управление, бойно осигуряване и поддръжка на формированията, определени за участие в текущи операции на НАТО и ЕС и тези от състава на Силите за отговор на НАТО (NRF).

Изразходваните финансови средства по ОП 1 през първото полугодие на 2023 г. са в размер на **638 230 918 лв.**

Доктрини, концепции и планове

Продължи развитието и актуализирането на доктриналните и концептуалните документи в съответствие с Плана за развитие на национални концептуални и доктринални документи в областта на отбраната и ВС, който се утвърждава ежегодно. Обсъдени и приети бяха проекти на следните доктрини и концепции в Постоянната работна група по концепциите и доктрините: Доктрина за комуникационно-информационната система на ВС¹; Доктрина за морски операции²; Концепция за изграждане на отбранителна способност за защита от безпилотни летателни системи;³ Концепция за командване и управление на ВС⁴; Концепция за изграждане на отбранителна способност „Използване на безпилотни летателни системи във ВС на Република България“.⁵

Изпълнение на плановете по подготовката

Подготовката във ВС се осъществяваше съгласно плановете и допринесе за съхранение на способностите за изпълнение на задачи и по трите мисии. От планираните за периода 256 учения се проведеха 228 (изпълнението е 89%), което е увеличение с 8% спрямо същия период на 2022 г. В резултат на ескалиращата криза в Украйна бяха препланирани 15 мероприятия, а 13 бяха отменени. Открояващи се учения, проведени на територията на страната бяха „DEFENSIVE SHIELD 23“, „PIRIN SENTINEL 23“, „BLUE BRIDGE 2023“, „WET-GAP CROSSING 23“, „ШАБЛА 2023“ и „ЧЕРНО МОРЕ 23“. Бойната група на НАТО в Р България потвърди постигнатите пълни оперативни способности в учението „CELERITATE“, проведено на Учебен полигон „Ново село“.

¹ МЗ № ОХ-82/27.01.2023 г.

² МЗ № ОХ-7/03.01.2023 г.

³ МЗ № ОХ-81/27.01.2023 г.

⁴ МЗ № ОХ-026/04.05.2023 г.

⁵ МЗ № ОХ-436/01.06.2023 г.

Участие в операции и мисии извън територията на страната:

По международни споразумения

Република България участва в многонационалната бригада Югоизточна Европа и в Оперативна група „BLACKSEAFOR”.

Участие в операции

Военни формирования и отделни военнослужещи от ВС на Република България участваха в следните операции и мисии: Операцията на ЕС EUFOR – Босна и Херцеговина, операцията на НАТО KFOR – Косово, с военни наблюдатели в мисията за наблюдение на ЕС в Грузия, с щабни офицери във военноморската операция на ЕС за възпрепятстване, предотвратяване и възпиране на пиратски действия и въоръжени грабежи край бреговете на Сомалия – „АТАЛАНТА”, в постоянните военноморски групи на НАТО, с медицински екип в тренировъчната мисия на ЕС в Мали (EUTM Mali), Мобилен комуникационен модул (DCM) във военната операция на ЕС в южната част на централното Средиземноморие (EUNAVFOR MED) и в операцията на НАТО в Средиземно море за морска сигурност „SEA GUARDIAN”. Български военнослужещи участват в Силите на НАТО за отговор, в Многонационалната бойна група на ЕС, в многонационално модулно медицинско формирование на ЕС, в операция по усилване на отбранителния потенциал на НАТО за защита на териториалната цялост на страните-членки на Алианса и в мисията на Европейския съюз за военно подпомагане на Украйна (European Union Military Assistance Mission in Ukraine – EUMAM UA). Военнослужещи от ВМС на Република България участват в международни операции на НАТО, ЕС и/или ООН, на борда на кораби от ВМС на страни членки на НАТО.

Принос към националната сигурност в мирно време

Сухопътни войски

За изпълнение на ангажиментите, произтичащи от мисията „Принос към националната сигурност в мирно време”, СВ поддържат 66 специализирани формирования за овладяване и/или преодоляване на последствията от бедствия (ФОППБ), с общо личен състав около 1 800 души и над 500 единици специализирана и друга техника. ФОППБ поддържат нивото си на подготовка, като провеждат занятия с материалната част и практико-приложни занятия за действие в различна тактическа обстановка, за преодоляване на последствията от бедствия и оказване на помощ на населението.

Участието на формированията по оказване на помощ на населението постоянно се анализира, като се отчитат евентуално възникнали проблеми от организационен характер и/или в логистично отношение. На базата на направените изводи се предприемат стъпки в посока на оптимизиране на дейностите, чрез обновяване на някои ръководни документи, детайлизиране на други, както и за придобиване на нова екипировка и оборудване.

Като проблемен въпрос може да се посочи осъвременяване и окомплектоване на оборудването на ФОППБ за действие при земетресения, промишлени аварии и аварии в АЕЦ. Поради липсата на бедствия от подобен характер през последните 12 - 15 години, формирование от този тип не е активирано и няма как да се направи обективен анализ на неговите реални възможности и евентуални проблеми.

За участие в спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи се използват материални средства, налични във ФОППБ и средства, предоставени от органите на изпълнителната власт в зоната на бедствието.

Прилага се единна процедура за охрана, съпровождане и ескорт на ФОППБ от органите на служба „Военна полиция“, което осигурява своевременното и безопасно придвижване към заповяданите райони/обекти, организиране на охранителните мероприятия в районите/обектите, подложени на въздействието на възникнали бедствия и аварии, както и ограничаване на достъпа на

лица, неучастващи в спасително-възстановителните работи, в определения безопасен периметър. Това от своя страна води до навременно и ефективно подпомагане на населението при бедствия, аварии и катастрофи.

Дейност на формированията от СВ по разузнаване и унищожаване на открити невзривени бойни припаси.

През изминалия период ФОППБ взеха участие в 20 мероприятия по разузнаване, транспортиране и унищожаване на открити невзривени бойни припаси на територията на страната, като са разузнати и унищожени чрез взривяване общо 114 бойни припаси, разпределени по категории: 45 артилерийски снаряда, 3 зенитни боеприпаси, 1 противотанков снаряд, 2 противопехотни/противотанкови мини, 19 мини за минохвъргачка, 7 ръчни гранати и 37 боеприпаса от друг вид (взриватели, други бойни припаси).

Отработени бяха 98 човекодни и 48 машинодни.

Дейност на ФОППБ от СВ за оказване на помощ на населението при бедствия, аварии и катастрофи.

През първото шестмесечие на 2023 г. ФОППБ от СВ взеха участие в 2 мероприятия по оказване на помощ на населението и местните власти, с общо 514 военнослужещи и 31 единици техника, както следва:

➤ **Оказване на помощ при наводнение:**

За времето 13.06. - 20.06.2023 г., ФОППБ от състава на 10 мб/ЗБрК - Враца с обща численост 473 военнослужещи и 23 единици техника, и 11 военнослужещи с 5 единици техника от 55 инжп, оказаха помощ на населението за преодоляване на последствията от наводнението на територията на община Берковица, област Монтана.

Поради естеството на работа беше направена ротация на силите и средствата, както следва:

- от 21.06. до 23.06.2023 г. - 50 военнослужещи от 10 мб/З БрК;
- от 24.06. до 27.06.2023 г. - 70 военнослужещи от 4 мб/ЕЦНП и зрадрн/2 мбр – Плевен.

➤ **Оказване на помощ при тежки зимни условия:**

От 19.01. до 23.01.2023 г. 30 военнослужещи с 3 единици военна техника от военно формирование 54990 – Враца оказа помощ на населението при преодоляване на последиците от усложнената зимна обстановка за разчистване на общинската инфраструктура на град Враца.

Оказване на съдействие на органите на МВР.

СВ поддържаха в готовност формирования за действие при временна закрила „Съвместна подкрепа“, включващо изграждане на ВПЦ (временни приемателни центрове) и за участие в изграждането на ППП (пунктове за първоначален прием на бежанци).

За противодействие на тероризма в СВ е разработен „План на СВ за действие на подчинените формирования по противодействие на тероризма“. На негова база по график се носеше дежурство с нарастваща степен на готовност в съответствие с рисковете и заплахите за оказване на съдействие на МВР при съвместна антитерористична операция или за овладяване на последствията от терористичен акт от определените формирования. През първото шестмесечие на 2023 г. формирования от СВ не са действали по този план.

СВ поддържаха в 24-часова готовност до 350 (триста и петдесет) военнослужещи за усиление на охраната на държавната граница при възникване на извънредна ситуация, вследствие на увеличен миграционен натиск – операция „Съвместен страж“ (за българо-турската граница) и операция „Родопски страж“ (за българо-гръцката граница).

В Командване на СВ има разработени 6 (шест) плана за охрана на държавната граница на България с Турция, Гърция и Северна Македония.

В изпълнение на мисията на ВС „Принос към националната сигурност в мирно време“ за овладяване на увеличения миграционен натиск над 300 военнослужещи с повече от 40 единици

техника от СВ оказваха съдействие на органите на МВР за охрана на българо-турската държавна граница – операция „Самостоятелен страж“. Операцията включваше провеждане на съвместни патрули със служители на ГД „Гранична полиция“ в районите на отговорност на ГПУ-Елхово, ГПУ-Резово, ГПУ-Малко Търново и ГПУ-Средец и логистична поддръжка на операцията. Броят на участващия от СВ личен състав и техника варираше в зависимост от искането на ГД „Гранична полиция“ и получени заповеди от министъра на отбраната и началника на отбраната.

Участието в операцията продължава.

Военновъздушни сили

Операции и мисии в подкрепа на населението.

По мисия „Принос към националната сигурност в мирно време“, на ВС на Република България, в интерес на сигурността на въздухоплаването на територията на страната се носеше постоянно дежурство за аварийно-спасително осигуряване със самолет и вертолет.

Участие при осигуряване на въздушен транспорт в интерес на други министерства и ведомства.

През отчетния период, в изпълнение на МЗ № ОХ-56/2010 г., за нуждите на Министерството на здравеопазването и Министерството на вътрешните работи, са изпълнени:

- 4 (четири) мисии за транспортиране на медицински екипи за извършване на органични експлантации от летище Горна Оряховица, летище Варна и от летище Бая Маре, Румъния;
- 5 (пет) мисии за авиомедицинска евакуация в страната и чужбина на цивилни лица в тежко здравословно състояние;
- 1 (една) мисия за търсене и спасяване от въздуха на пострадал парашутист в района на връх Мусала, планина Рила.

В изпълнение МЗ № ОХ-228/06.04.2011 г., относно определяне на реда за използване на въздухоплавателни средства на ВВС от смесени екипажи от състава на ВВС, Авиоотряд 28 и органите на Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ (ГДПБЗН) – МВР за пожарогасене през месец февруари 2023 г., подготвени екипажи от състава на ВВС изпълниха 1 мисия за пожарогасене от въздуха на горски пожар в района на военен полигон „Анево“, гр. Карлово, област Пловдив.

Екипажи със самолети от състава на ВВС са изпълнили 18 мисии за осигуряване на въздушен транспорт за нуждите на Президентството, Министерски съвет, МО и други министерства и ведомства, в изпълнение на МЗ № ОХ-513/27.06.2023 г. на положителни резолюции на началника на отбраната върху заявки (искания) за използване на военните въздухоплавателни средства (ВоВС). Мисиите бяха свързани с транспортиране на спасителни екипи и хуманитарна помощ за пострадалите от голямото земетресение в Република Турция през месец февруари; преподаватели и курсанти от ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ проведоха краткосрочна практика на борда на научноизследователски кораб „Св. Св. Кирил и Методий“ и други.

Изпълнени мероприятия по оказване помощ на населението при бедствия.

През първото полугодие на 2023 г. формированията за овладяване и/или преодоляване на последствия при бедствия (ФОППБ), от състава на ВВС бяха поддържани в готовност за действие, съгласно „План на ВВС за оказване помощ на населението при бедствия“. ФОППБ от състава на ВВС не са били активирани.

Участващият личен състав и техника при оказване помощ на населението и държавните структури е, както следва:

<i>Мероприятия</i>	<i>Брой</i>	<i>Участвали</i>	
		<i>Техника (брой)</i>	<i>Личен състав (брой)</i>
Мисии за разузнаване и пожарогасене от въздуха за нуждите на ГДПБЗН	1	1 бр. х 1 вертолет	8
Мисии за търсене и спасяване от въздуха за нуждите на ГДПБЗН	1	1 бр. х 1 вертолет	5
Мисии за въздушен транспорт за нуждите на МЗ (медицинска евакуация и донорски)	9	9 бр. х 1 самолет	29
Мисии за въздушен транспорт за нуждите на МС, МО и др.	29	18 бр. х 1 самолет	83

Военноморски сили

През полугодieto на 2023 г., вследствие на конфликта между Руската Федерация и Украйна и нарасналата минна опасност в западната част на Черно море, оказваща пряко влияние върху сигурността и безопасността на корабоплаването в региона, ВМС предприеха регулярни и целенасочени дейности по обследване на морските пространства на страната за наличие на дрейфващи морски мини и за откриване, и ликвидиране на опасността от плаващи части на боеприпаси и наблюдение на чистотата на морските пространства.

За периода сили и средства на ВМС са реагирани на над 10 сигнала за миноподобни обекти. В резултат са открити, разузнати и унищожени две дрейфващи морски мини и са извлечени голям брой останки (двигатели на ракети) от използвани в конфликта боеприпаси. Благодарение на усилията на ВМС не бяха допуснати ограничаване на корабоплаването и възникването на инциденти с кораби и плавателни средства.

Формированията от ВМС за оказване на помощ на населението при бедствия участваха общо в 9 мероприятия на територията на областите с административни центрове Варна, Добрич и Бургас.

По време на активирането на формированията за унищожаване на невзривени боеприпаси бяха разузнати и унищожени: 4 боеприпаса включващи минохвъргачен изстрел, стара морска мина, 2 броя дрейфваща морска мина тип „ЯМ“. От морската повърхност и бреговата акватория са обрани 4 броя елементи от ракети, непредставляващи опасност за населението - включващи ракетни двигатели и балони за компресиран въздух.

Съвместно командване на силите

За изпълнение на задачи по мисия „Принос към националната сигурност в мирно време“ основните дейности на СКС бяха насочени към готовността за подпомагането на населението и националното стопанство при кризи от невоенен характер, като за целта са сформирани формирования за оказване помощ на населението при бедствия.

На основание „План на МО за оказване на помощ на населението при бедствия“ и в изпълнение на заповед № 227/11.10.2022 г. на началника на отбраната, СКС разработи „План на БА за оказване на помощ на населението при бедствия“ и „План на Съвместното командване на силите за оказване на помощ на населението при бедствия“. До 31.01.2023 г. беше заложено да се извърши изучаване и усвояване на плановете, като същите се въведоха за изпълнение от 01.02.2023 г.

Формированията от СКС за овладяване и/или преодоляване на последствията от бедствия бяха окомплектовани с личен състав, техника и материални средства, съгласно разчета на силите и средствата за изпълнение на задачите и табел за окомплектоване. Подготовката на личния състав и

окомплектоването на ФОППБ позволиха същите да се използват при провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи за защита на населението при бедствия и аварии.

Проблемен въпрос беше неосигуряването на необходимите резервни части и консумативи за техниката съветско производство, включена в състава на формированията, което оказва влияние върху подготовката и готовността на формированията.

През 2023 г. ФОППБ от състава на военните формирования на СКС не са активирани.

Съвместно командване на специалните операции (СКСО)

Подготовката и готовността за действие на формированията за участие в потенциални кризисни ситуации на територията на страната се поддържа в системата за бойно сглобяване, а достигнатата степен на готовност се оценява по време на провежданите във войските тренировки и проверки. През първото шестмесечие на 2023 г. периодично е проверявана готовността за действие в специфичните за сезона потенциални опасности.

За изпълнението на ангажиментите, произтичащи от мисията „Принос към националната сигурност в мирно време”, в СКСО се поддържат 2 формирования за овладяване и/или преодоляване на последствията от бедствия (ФОППБ) за гасене на пожари и за действия при наводнения с личен състав от 52 души и 11 единици специална техника. Същите са окомплектовани с личен състав на 100% и повишават подготовката си чрез участие в занятия по обучение на формированията съгласно месечните разчети от плана за подготовка на СКСО.

Периодично по план на Управлението и Щаба на СКСО се провеждат тренировки, в резултат на които личният състав от формированията ФОППБ повишава уменията си за работа със специална техника и използването на индивидуалните средства за защита. През отчетния период ФОППБ на СКСО не са участвали в мероприятие по оказване на помощ на населението при бедствия и аварии. Въпреки ограничения финансов ресурс, формированията имат оперативни способности за оказване на помощ на населението при бедствия и аварии.

През отчетния период личен състав от командването участва в операция за подпомагане на МВР по охрана на държавната граница.

От състава на СКСО считано от 20.03.2023 г. участват на ротационен принцип по 50 военнослужещи със задача водене на разузнаване в райони в близост до държавната граница за наличие на нелегално преминали лица. Използваната техника е, както следва: 3 бр. „Хамър“, 1 бр. товарен автомобил с повишена проходимост (ТАПП), 1 бр. автобус.

Поддържат се в готовност формированията за противодействие на терористични заплахи и ликвидиране на последствията от тях съгласно графика за дежурните сили и средства на СКСО. През отчетния период формированията за противодействие на терористични заплахи провеждат подготовка съгласно утвърдените планове.

Основна програма № 2 „Управление на човешките ресурси и резерв”

Целите на програмата бяха да се осигурят условия за окомплектоването на ВС с подготвен и мотивиран личен състав, за постигането на необходимите отбранителни способности и създаването на среда за професионална реализация на военнослужещите и цивилните служители. Една от важните цели на програмата е придобиване и повишаване на квалификацията и преквалификация на военнослужещите и цивилните служители от МО, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА за получаване на знания и умения, необходими за кариерното им развитие и заемането на определени длъжности в страната и чужбина и задържане на добре подготвените и компетентни кадри. Военните формирования от ВС и структурите по чл. 50, ал. 2 от Закона за отбраната и ВС на Република България бяха окомплектовани с качествени ресурси от резерва.

В изпълнение на План № РД-39-11/23.07.2021 г. за придобиване и повишаване на квалификацията във ВА „Г.С. Раковски“ и Висшите военни училища на военнослужещите и цивилните служители от МО, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА, през първото шестмесечие на 2023 г, броят на преминалите обучение специализанти е общо 1 554 души, а проведените обучения са 92. В образователни институции извън системата на ВА и ДВВУ през първото шестмесечие на 2023 г. са обучени общо 136 военнослужещи и цивилни служители от администрацията на МО. През първото шестмесечие на 2023 г. се утвърдиха административно-учебни документации на общо 2 нови и 17 актуализирани курса за длъжностна и допълнителна квалификация във ВА „Г. С. Раковски“, НВУ „В. Левски“, ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ и ВВВУ „Г. Бенковски“.

През първото шестмесечие на 2023 г. се проведе организационна работа по подбора и изготвяне на необходимите документи за изпращане на 67 военнослужещи и цивилни служители за обучение в специализирани курсове в чужди страни. През отчетния период са изразходвани средства за настаняване и храна на 5 военнослужещи от Република Северна Македония, обучаващи се по магистърска програма във ВА „Г. С. Раковски“. В началото на отчетния период са възстановени изразходвани финансови средства за настаняване и храна на 4 военнослужещи от Грузия, обучаващи се в 4-месечни курсове по английски език в департамент „Чуждоезиково обучение“, НВУ „В. Левски“.

Изразходваните финансови средства по ОП 2 през първото полугодие на 2023 г. са в размер на **11 464 490 лв.**

Основна програма № 3 „Военна полиция” („ВП”)

През отчетния период СВП следва планираните дейности за изпълнение на главната цел на Основна програма 3 „Военна полиция”: поддържане и развитие на придобитите и изграждане на нови военнополойейски способности по трите мисии на ВС за опазване на реда и сигурността в МО, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА и увеличаване на спектъра от дейности във вътрешнодържавен и международен план.

Изпълняваха се задачите по антитерористичната, оперативно-издирвателната, контролно-охранителната и административно-наказателна дейност. Неутрализираха се рисковете и заплахите за реда и сигурността в МО, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА.

През първите шест месеца на 2023 г. във военнополойейско отношение бяха осигурени 885 бр. мероприятия с участие на военнослужещи от Българската армия, съюзнически и чужди войски, в т.ч. ескорт на автомобилни транспорти от състава на БА и KFOR, охрана на автоколони, военни учения както и военни ЖП ешелони. При осъществяване на контрол на военните транспортни средства от органите на служба „Военна полиция” са проверени 1028 бр. пътни превозни средства. На виновните водачи са съставени 11 акта за установяване на административни нарушения и 63 фиша по закона за движение по пътищата.

СВП участва на ротационен принцип с 40 служители и 20 единици автомобилна техника за подпомагане на органите на МВР по охрана на държавната граница поради увеличени миграционен натиск по границата на Република България с Турция.

През отчетния период основните усилия на СВП по отношение на разследване на авиационни произшествия и инциденти с военни въздухоплатателни средства бяха насочени към осъществяването на превантивна дейност, с цел минимизиране на вероятността за допускане на авиационни произшествия при организирането и провеждането на летателна дейност от военните авиационни формирования. В авиацията на въоръжените сили бяха регистрирани и разследвани 20 авиационни произшествия. Седемнадесет от тях бяха класифицирани като „авиационен инцидент”, а три като „сериозен инцидент”. Заключениета от проведените разследвания от СВП за

причините и препоръките за изпълнение на мероприятия за недопускане на повторяемост бяха предоставени на авиационните формирования.

Изразходваните финансови средства по ОП 3 през първото полугодие на 2023 г. са в размер на **23 601 347 лв.**

Основна програма № 4 „Членство в НАТО и ЕС и международно сътрудничество”.

Основното внимание е насочено към активното участие на МО на Република България в процеса на формиране на политиките в областта на сигурността и отбраната и асоциираните с тяхното практическо реализиране инициативи и програми в рамките на НАТО, ЕС, двустранното, многостранно, регионално сътрудничество, с оглед осигуряване в максимална степен на защита на националните интереси и приоритети.

През отчетния период програмата пряко допринесе за реализиране на активна отбранителна политика на МО, насочена към провеждането и реализирането на ефективно членство на България в колективната система за сигурност и отбрана. Осигурена беше възможност за адекватно участие в процеса на консултации и вземане на решения в ръководните органи и работните структури на Алианса, с цел защита на националните интереси при формиране на съюзническата политика и подпомагане на изпълнението на поетите от Р България съюзнически ангажменти. По този начин беше утвърдена ролята на страната ни като отговорен и надежден съюзник.

България продължава да бъде активен участник в проекти и инициативи в рамките на ОПСО на ЕС за придобиване на отбранителни способности, задълбочаване на отбранителното сътрудничество между държавите-членки и нарастване на ролята на ЕС като гарант за световната сигурност. Страните следваха графика по изпълнението на целите на Стратегическия компас, развитието на проектите по линия на Европейската агенция по отбрана, Европейския фонд за отбрана и Постоянното структурирано сътрудничество, както и ръководените военни мисии и операции на ЕС.

Финансирано беше участието на МО в проведените две редовни срещи на министрите на отбраната на страните-членки на Алианса през м. февруари и м. юни. Осигурено беше и българското представяне в срещите на министрите на отбраната (м. април), на националните съветници по национална сигурност (м. май) и на държавните и правителствени ръководители (м. февруари и м. юни) от инициативата „Букурещ-9.

През отчетния период беше осигурена и дейността, свързана с провеждането на Българското председателство (01 юли 2021 г. – 30 юни 2023 г.) на Процеса от срещи на министрите на отбраната на страните от ЮИЕ (SEDM) и участие на МО на Р България, като страна член в инициативата. Подготовка и участие в срещи на политическото и военното ръководство по SEDM, срещи на Политико-военния направляващ комитет на ММСЮИЕ (PMSC) и Координационния комитет на SEDM (SEDM-CC).

През първото полугодие на 2023 г. продължи активното участие на МО в регионалните инициативи и Процеса SEDM. На 29 март се проведе 49-та среща на Политико-военния направляващ комитет (PMSC) на ММСЮИЕ и 48-та среща на Координационния комитет (SEDM-CC).

Своевременно бяха изплащани всички дължими от Р България плащания под формата на членски внос, споделени разходи, участие в многонационални програми, проекти и др. с характера на членски внос.

Изразходваните финансови средства по ОП 4 през първото полугодие на 2023 г. са в размер на **18 601 376 лв.**

Основна програма № 5 „Медицинско осигуряване”

Беше подобрена организацията на първичната извънболнична и специализирана болнична помощ, експертизата, профилактиката и рехабилитацията. Структурите на ВМА поддържат необходимата степен на готовност за медицинско осигуряване в мирно време и за оказване помощ на населението при бедствия. Поддържат се способности за медицинско осигуряване, военномедицинска експертиза, хигиенно-противоепидемичен и санитарен контрол, и запазване на психичното здраве на личния състав от МО, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА.

ВМА работи по договор с Националната здравноосигурителна каса (НЗОК), съгласно Националния рамков договор (НРД) от 2023 г., както следва:

№ по ред	НАИМЕНОВАНИЕ	МБАЛ София	МБАЛ Варна	МБАЛ Пловдив	МБАЛ Сливен	МБАЛ Плевен	БДПЛР Хисар	БДПЛР Баня	Общо
	БОЛНИЧНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ								
1.	Клинични пътеки	236	148	89	102	78	5	4	662
2.	Амбулаторни процедури	41	16	14	8	14	1		94
3.	Клинични процедури	4	2						6
4	Комплексно диспансерно наблюдение	2							2
	ИЗВЪНБОЛНИЧНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ								
5.	СИМП (специалности)	22	12	11	13	2	2	1	63
6.	МЕДИКОДИАГНОСТИЧНИ ДЕЙНОСТИ	5	2	2	2				11

Средният брой разкрити легла за първото полугодие на 2023 г. във ВМА беше 1 488. Преминалите стационарно болни през ВМА бяха 40 284. Средният брой на амбулаторните прегледи във ВМА беше 140 908. Средната стойност на разходите за 1 преминал болен в стационарите на ВМА за отчетния период беше 1 256 лв. Стойността за 1 леглоден беше 259 лв., а за издръжката на едно легло – 28 297 лв. Средният брой на амбулаторните прегледи в медицинските пунктове беше 22 237.

ВМА участваше в медицинското осигуряване на мероприятия, провеждани от МО и Щаба по отбраната с медицински екипи и специализирана техника.

Изразходваните финансови средства по ОП 5 през първото полугодие на 2023 г. са в размер на **112 225 428 лв.**

Основна програма № 6 „Военно-патриотично и военно-почивно дело”

Дейността на ИА „Военни клубове и военно-почивно дело“ (ИА „ВК и ВПД“) е свързана с управлението и експлоатацията на военните клубове, имотите от жилищния фонд на МО, осигуряването на отдиха и възстановяването на военнослужещите и цивилните служители от МО, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА, както и обезпечаване на престоя на лица, разселени от Украйна, с предоставена временна закрила в Република България, в обекти, управлявани от ИА „Военни клубове и военно-почивно дело“. През първото полугодие на 2023 г. ИА „ВК и ВПД“ беше насочила дейността си в следните направления:

За сезон „Лято 2023” по Допълнително разписание на длъжностите бяха утвърдени 320 бр. сезонни длъжности за почивните бази и хотели в териториални дирекции - Варна, Бургас и Пловдив. Беше утвърден Годишен план за задължително и специализирано обучение на служителите в ИА

„ВК и ВПД“ за 2023 г., в който бяха включени обучения в различни области, организирани от Института по публична администрация.

- Жилищен фонд

През първото шестмесечие на 2023 г. МО реализира жилищната си политика чрез ИА „ВК и ВПД“ в следните направления: картотекиране, настаняване на нуждаещите се военнослужещи и цивилни служители по реда на картотеката в свободни жилища и жилищни помещения в общежитията на МО; изплащане на компенсационни суми на военнослужещите и цивилните служители, които живеят при условията на свободно договаряне; освобождаване/изземване на жилищни имоти от неправомерни наематели; организиране на дейността по освобождаване на МО от имоти (жилища и гаражи), които са изключени от жилищния фонд на МО, поради отпадналата необходимост за задоволяване на жилищните нужди на военнослужещите и цивилните служители в населени места, в които няма структури на МО и на БА. През първото шестмесечие на 2023 г. в регистъра на имотите от жилищния фонд на МО (жилища, ателиета и гаражи) бяха заведени на отчет общо 2099 бр. имоти в 44 населени места в 20 области. В управление на ИА „ВК и ВПД“ са 11 бр. военни общежития (ВО) с общо 996 помещения за настаняване.

- Почивки в страната

Съгласно действащите нормативни уредби и инструкции за военно-почивното дело, ежедневно бяха приемани индивидуални и групови резервации за почивка, обработвани са платежни нареждания за постъпили плащания от/и извън кампанията по картите, в т.ч. мероприятия, кореспонденция и поддържане на директни контакти с почивните бази и хотелите във връзка с реализацията на почивките и мероприятията. Извършена беше подготовка и реализация на седемдневна безплатна почивка за военнослужещи от МО, участвали в операции и мисии извън територията на страната, и членовете на техните семейства.

С оглед на поет ангажимент от страна на МО и във връзка с изпълнение на Програма за ползване на хуманитарна помощ за лица, търсещи временна закрила в Р България, вследствие на военните действия в Украйна, в обекти, управлявани от ИА „ВК и ВПД“ бяха настанени бежанци от Украйна в хотел „Рибарица“.

- Почивки в чужбина

Организиран бяха груповите и индивидуални почивки извън страната на служителите от МО, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА по линия на международното сътрудничество в рамките на CLIMS (Комитет за връзка със социалните структури на военните министерства в НАТО) или въз основа на международен договор за безвалутен обмен, както и организация на индивидуални почивки в България за чужди военнослужещи и цивилни служители. През първото шестмесечие на 2023 г. 21 450 души посетиха военно-почивните домове, управлявани от ИА „ВК и ВПД“, в т.ч.: морските военно-почивни домове бяха посетени по социална програма от 1 074 почиващи; планинските военнопочивни домове и хотели бяха посетени по социална програма от 9 747 почиващи; 6 400 души са нощували в хотел „Шипка“. В Хотелските части към военните клубове са нощували 3 534 души. Леглодните за първото шестмесечие на 2023 г. са общо 82 610 дни, в т.ч.: морските военнопочивни домове по социална програма - 6 641 леглодни; планинските военнопочивни домове и хотели по социална програма - 35 040 леглодни; от настанени бежанци в хотел „Рибарица“ - 14 590 леглодни; хотел Шипка - 13 590 леглодни. В хотелските части към военните клубове бяха отчетени 6 393 леглодни.

- Дейност на представителните обекти на МО

Ежемесечно бяха изготвяни културни афиши за проведени мероприятия във военните клубове (ВК) и на месечен културен календар на събитията във ВК, които своевременно се публикуваха на интернет-страницата на ИА „ВК и ВПД“. Беше предоставена информация: за възможностите за участие в творческите формации, реализиращи дейност във ВК; за ползване на

социалните кухни към МО; за ползване на държавните детски градини към МО; за условията и реда за настаняване в Дома за пенсиониран военнослужещи, ветерани, военноинвалиди в с. Орешак, общ. Троян. През първото шестмесечие на 2023 г. дейност реализираха 132 творчески формации (школи, художествени състави и клубове по интереси).

През първото шестмесечие на 2023 г. бяха командировани 3 534 лица, като реализираните нощувки в хотелите към ВК на ИА „ВК и ВПД“ възлизаха на 6 393 бр. Реализираните нощувки общо в хотелите към ИА „ВК и ВПД“ бяха на стойност 589 719 лв.

През първото шестмесечие на 2023 г. функционират 26 социални кухни. Капацитетът на социалните кухни е 1 059 души, определен на квотен принцип от Съюза на ветераните от войните на България, Съюза на офицерите и сержантите от запаса и резерва и Съюза на военноинвалидите и военнопострадалите. В социалните кухни за първото полугодие на 2023 г. са се хранили средно 559 правоимащи.

Национален военноисторически музей (НВИМ)

С цел формиране на национална идентичност, култура и историческа памет, НВИМ работи с всички социални и възрастови групи в МО, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА. Националният военноисторически музей е структура от четири музея - Национален военноисторически музей - София и неговите филиали: Военноморски музей - Варна, Парк-музей на бойната дружба 1444 г. „Владислав Варненчик” - Варна и Музей на авиацията - Крумово. През първото шестмесечие на 2023 г. бяха извършени следните дейности:

- събиране и изучаване на движими културни ценности, свързани с българската военна история;
- съхранение, опазване, реставрация и консервация на движимите културни ценности, собственост на НВИМ и филиалите му;
- представяне на високо експозиционно ниво на българската военна история;
- организиране на изложби в страната и чужбина;
- създаване и развитие на връзки с музеи и галерии в страната и чужбина;
- действащи образователни програми;
- популяризиране на дейността на НВИМ и военната история чрез специализирани и рекламни издания на хартиен и електронен носител;
- издаване на електронен вестник, с цел той да се превърне в периодично научно издание;
- публикации за научни издания в страната;
- участие в научни конференции и семинари по профила на музея;
- изграждане и поддържане на бази данни на колекциите и библиотеките на НВИМ;
- обслужване на граждани, чрез музейния фонд и библиотеката;
- поддържане на материалната база;
- застраховане на движимите културни ценности.

Информационен център на МО (ИЦ на МО)

През първото полугодие на 2023 г. вестник „Българска армия“ беше издаден 26 пъти, всеки в обем от 24 страници. Цялостната дейност на в. „Българска армия“ беше насочена към всеобхватно и пълноценно отразяване на събитията в МО, Щаба на отбраната, БА и структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната. Публикациите са съсредоточени главно върху ролята, отговорностите и постиженията на военнослужещите, както и върху цялостния процес на изграждане на модерни ВС, поддържащи отбранителни способности, интегрирани в общата система на НАТО. Сред основните теми беше също помощта, оказана на Украйна, заради войната.

Военният телевизионен канал (ВТК) и в. „Българска армия“ работиха активно по националната кампания, посветена на 100 години Балкански войни. На интернет страницата на ИЦ

на МО беше създаден специален юбилеен банкер с лого „100 години Балкански войни”. Там се публикуват исторически четива, интервюта, предавания, репортажи и документални филми.

През първото полугодие на 2023 г. са представени повече от 60 авторски материала. ВТК произведе и шест кратки информационно-обучителни формати за ключовите битки на Балканските войни. Беше направен и 30-минутен документален филм за годишнината.

ВТК е направил 2 бр. рекламни клипове за привличане на кандидати за военна служба и за доброволния резерв. Телевизията произведе и рекламни клипове за по-големите учения, които се излъчват в програмата на ВТК. Бяха направени и клипове за видовете ВС, които също се излъчват.

ВТК се излъчва 24 часа в денонощието, 7 дни в седмицата и се разпространява по сателит, интернет и от 60 национални и регионални телевизионни оператори. Съгласно сключено споразумение с Българската национална телевизия част от документалните и военно-учебните филми на ВТК достигат и до аудиторията на обществената медия.

Изразходваните финансови средства по ОП 6 през първото полугодие на 2023 г. са в размер на **22 588 606 лв.**

Основна програма № 7 „Изследвания и технологии”

Усилията бяха съсредоточени към ефективно използване на научните изследвания и технологии за изграждане и поддържане на отбранителните способности на ВС и запазване и развитие на националния научно-технически потенциал.

ИО „Проф. Цв. Лазаров” има основна роля при провеждането на научни изследвания, научно-приложни дейности и научно-техническото осигуряване в интерес на отбраната на страната.

През първото шестмесечие на 2023 г. в ИО „Проф. Цв. Лазаров” бяха обучавани 16 докторанти (офицери и цивилни). Броят на хабилитираните научни кадри е 15 души (3 професори, 3 доктори на науките и 9 доценти) и по докторски програми се обучават 9 лица от МО и страната. Всичко това е предпоставка за увеличаване на научния потенциал на института и МО и прилагане на научните постижения в БА. През първото шестмесечие на 2023 г. ИО „Проф. Цв. Лазаров” изпълни на 100% всички планирани мероприятия, а съща така допълнително поставените и възникнали в процеса на работа дейности и задачи от МО и други министерства и държавни организации.

Съгласно утвърдения от министъра на отбраната „План за извършване на полигонни и лабораторни изпитвания на боеприпаси, взривни вещества и пиротехнически изделия на Централен артилерийски технически изпитателен полигон през 2023 г.”, подлежащи на изпитване са 1 796 партии оръжия, боеприпаси, взривни вещества и пиротехнически изделия. Степента на изпълнение на планираните изпитвания през отчетния период е 31 %.

Изразходваните финансови средства по ОП 7 през първото полугодие на 2023 г. са в размер на **5 936 466 лв.**

Основна програма № 8 „Военно образование”

Фокусът беше насочен към осигуряване на условия за ефективно функциониране на военнообразователната система, с цел повишаване на образованието и квалификацията на военнослужещите и цивилните служители от МО, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА.

Във ВА „Г. С. Раковски” към 30.06.2023 г се обучават общо 1 389 обучаеми, от които: 63 слушатели: 32 редовно обучение, 31 задочно обучение; 1 282 студенти: 244 редовна форма на обучение, 968 задочна форма на обучение и 70 дистанционно обучение; 44 докторанти: 10 в редовна форма на обучение и 34 в самостоятелна подготовка.

ВА „Г. С. Раковски” организира и провежда над 70 специализирани курсове за придобиване и повишаване на квалификацията на експерти, работещи в областта на националната сигурност и отбрана от различни държавни, обществени институции и ведомства. Партньори в обучението са образователни и изследователски институции от страната и чужбина.

Към 30.06.2023 г. са проведени 50 курса със специализанти – офицери и цивилни служители от МО и от органите на изпълнителната власт.

През първото полугодие на 2023 г. в НВУ „В. Левски” се обучаваха 664 курсанти, 158 редовни студенти, 572 специализанти и 22 докторанти.

Висше военноморско училище „Н. Й. Вапцаров” притежава институционална акредитация. Акредитирани са 3 професионални направления и 5 регулирани специалности. Обучението се извършва в 16 специалности в Образователна квалификационна степен (ОКС) „Бакалавър“, 11 в ОКС „Магистър“ и 13 в Образователно научна степен (ОНС) „Доктор“, което предоставя силно конкурентно предимство за град като Варна.

Постигнатите резултати към 30.06.2023 г., са както следва: в училището се обучават 271 курсанти, 3 043 студенти, 28 докторанти, общо 3 342 души обучаеми или средногодишен приравнен брой учащи 2 856 души.

Във Висше военновъздушно училище „Г. Бенковски“ през отчетния период се обучаваха 173 курсанти, от които 20 жени; 162 студенти, от които 33 редовна форма на обучение и 129 задочна форма на обучение. Обучаваха се 5 докторанти в задочна форма на обучение. През отчетния период в Професионален сержантски колеж на ВВВУ „Г. Бенковски” се обучаваха общо 97 кадети, от които 9 - редовна форма на обучение и 88 - задочна форма на обучение.

Изразходваните финансови средства по ОП 8 през първото полугодие на 2023 г. са в размер на **43 177 509 лв.**

Основна програма № 9 „Административно осигуряване, инфраструктура и управление на риска”

Бяха създадени необходимите условия за ефективно, ефикасно и икономично управление на ресурсите за отбрана, подобряване на защитата на информацията, при изпълнение на стратегическата цел на отбранителната политика на Република България и на основната цел на политика „Отбранителни способности”. Беше осигурено изплащане на задължения на МО за ползвани външни услуги, платени държавни данъци за съдебни разноси и такси. Финансово обезпечени са сключените договори за пощенски и куриерски услуги, публикуване на обяви в печата, устни и писмени преводи, третиране на отпадъци, услугите, свързани с ползване на инкасо, абонаментна поддръжка на счетоводния софтуер.

Администрирането на имотите на МО е част от общото администриране на имотите в Република България. Поддържането на актуална база данни за имотите в изградената Информационна система за управление на войсковите имоти (ИСУВИ) дава възможност за въвеждане на допълнителни данни за военните имоти – земя, сгради и др. информация, която ползват военните структури и ръководството на МО. ИСУВИ дава възможност за взаимодействие на МО с други структури от държавната администрация. През първото полугодие на 2023 г. не са реализирани приходи от продажби на имоти в управление на МО. През първото полугодие на 2023 г. са реализирани приходи от наеми и обезщетения на недвижимо имущество, касаещи имоти в управление на МО общо в размер на 375 377 лв., с вкл. ДДС.

През 2023 г. са осигурени средства за заплащане на услугата за охрана на имоти с отпаднала необходимост за МО по договори за физическа охрана и договори за охрана със сигнално охранителна техника (СОТ), сключени по реда на Закона за обществените поръчки в размер на

19 053 500 лв. През първото полугодие на 2023 г. по § 10 2010 са извършени разходи за разплащане на услугата, охрана на ОВИ, в управление на МО в размер на 10 045 328 лв.

Поддържат се мощности за военновременна дейност. За повишаване на ефективността, оптимизиране на процеса на управление и създаване на условия за изпълнението на възложените на „ТЕРЕМ-ХОЛДИНГ“ ЕАД задачи чрез усвояване на нови изделия и изпълнение на тренировъчни серии, в рамките на разполагаемите ресурси и приетите планове, усвояването на изделията се извършва по Програма за усвояване на изделия, изпълнявани в търговските дружества на „ТЕРЕМ-ХОЛДИНГ“ ЕАД. Към 30.06.2023 г., от отпуснатата субсидия в размер на 606 500 лв., са усвоени 140 548 лв., като изразходваните финансови средства се отчитат по § 4309 „Други субсидии и плащания“.

Изразходваните финансови средства по ОП 9 през първото полугодие на 2023 г. са в размер на **47 837 850 лв.**

Основна програма № 10 „Военно разузнаване“ („ВР“)

Служба „Военно разузнаване“ е един от основните елементи на системата за ранно предупреждение за рисковете и заплахите за националната сигурност и отбраната на Република България чрез предоставяне на разузнавателен продукт за формиране и реализиране на държавната политика в областта на националната сигурност и отбраната, отбранителното планиране, изпълнението на задачите и информационно осигуряване на българските военни контингенти, участващи в операции и мисии на НАТО, ЕС и ООН, трансформацията, модернизацията и развитието на ВС и изпълнението на ангажиментите на страната към разузнавателните общности на НАТО и ЕС, и към партньорските служби. Изразходваните финансови средства по ОП 10 през първото полугодие на 2023 г. са в размер на **32 513 198 лв.**

Основна програма № 12 „Управление на инвестиционни проекти“

Изпълнението на основната програма подпомага защитата и утвърждаването на националните интереси, чрез ресурсно осигуряване на инвестиционни проекти, включени в Портфолио от проекти на МО, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА за изграждане, развитие и поддържане на адекватни на средата за сигурност отбранителни способности, както и изграждане на оперативно съвместими ВС с единна система за командване и управление. Изразходваните финансови средства по ОП 12 през първото полугодие на 2023 г. са в размер на **167 222 641 лв.**

По проект „Придобиване на нов тип боен самолет“

Проектът включва два етапа за придобиване на самолети F-16 Block 70. Международните договори (LOAs) по първи етап от проекта са:

- BU-D-SAB „Самолети F-16 Block 70 и свързана с тях поддръжка“ (F-16 Block 70 aircraft and associated support);
- BU-D-AAA „Боеприпаси в подкрепа на F-16“ (Munitions in support of the F-16);
- BU-P-AAD „Ракети и свързани с тях материали“ (Sidewinder AIM-9X Block II Missiles, associated material and services);
- BU-P-LAR „Многофункционална система за разпределение на информация – Съвместна тактическа радиосистема (MIDS JTRS) (5) и свързана с нея поддръжка и оборудване“ (Multifunctional Information Distribution System Joint Tactical Radio System (MIDS JTRS) (5) and related support and equipment);
- BU-D-QAH „За изграждане на системи за сигурност на помещенията за съхранение на класифицирано оборудване и въоръжение с класификация „US SECRET“ за самолети F-16 Block 70“.

Международните договори (LOAs) по втори етап от проекта са:

- BU-D-SAD „Придобиване на 8 (осем) нови самолета F-16C/D Block 70, боеприпаси, средства за обучение, средства за поддръжка, резервни части, първоначална поддръжка и обучение за българските BBC”;
- BU-P-LBC „Многофункционална система за разпределение на информация - Съвместна тактическа радиосистема (MIDS JTRS) и свързана с нея поддръжка и оборудване”;
- BU-P-AAN „Sidewinder AIM 9X Блок II авиационни управляеми ракети и свързани с тях материали и услуги” (финансиран като FMS Credit (Non-Repayable) по т. нар. Ukraine Supplemental Appropriations Act).

През отчетния период беше извършено следното:

- 1) Единадесет летци се обучават по договор BU-D-SAB в САЩ, като до края на 2023 г. по договора ще бъде стартирана подготовката на всички 14 летци.
- 2) Един представител на инженерно-техническия състав се обучава по договор BU-D-SAB в САЩ, като се очаква още трима да заминат до края на годината.
- 3) Съвместно с американската страна се актуализират периодите и програмите за обучение, в съответствие с очакваното забавяне в доставката на самолетите в Република България и в резултат на сключени договори на американското правителство за провеждане на обучението за F-16 Block 70.
- 4) През месеците февруари и юни американска делегация от Института за управление на сигурността (Institute for Security Governance - ISG) посети в.ф. 28000, Командването на BBC и МО, във връзка с оценка на необходимостта от разработването и актуализирането на доктрини и оперативни документи, свързани с придобиването и експлоатацията на нов тип боен самолет.
- 5) В периода 27-31 март 2023 г. в авиобаза Граф Игнатиево беше проведен петият преглед на изпълнение на договорите (F-16 Program Management Review #5).
- 6) На 30 и 31 март 2023 г. беше проведена работна среща с представители на компанията ILIAS Solution на тема развързване на системата ILIAS за F-16 Block 70.
- 7) На 11 май 2023 г. беше проведена работна среща за представяне на системата за радиоелектронно противодействие и защита „Viper Shield EWS AN/ALQ-254(V)1” за самолети F-16 Block 70.
- 8) На 09 юни 2023 г. беше ратифициран международен договор BU-D-QAN „За изграждане на системи за сигурност на помещенията за съхранение на класифицирано оборудване и въоръжение с класификация „US SECRET” за самолети F-16 Block 70”.
- 9) Извършени са доставки на имущества от договорите за придобиване на нов тип боен самолет.
- 10) През първото полугодие на 2023 г. са провеждани регулярни видеоконферентни срещи с представители на програмния офис в САЩ за координация по текущи въпроси. Допълнително се организират видеоконферентни срещи за решаване на въпроси, свързани с инфраструктурата, симулатора и площадката за тестване на двигатели.

По проект: „Придобиване на многофункционален модулен патрулен кораб“.

През отчетния период се проведеха 4 регулярни и 4 извънредни работни срещи с представители на NVL, на които се съгласуваха дейности по Договора и техническите решения в следните направления:

- Концепция за TEMPEST оборудването – предстои организиране на работна среща с участието на отговорни структури от МО и ДАНС;
- Разположение на криптиращите устройства и комуникационното оборудване в помещенията;
- Изобразяване на името и бордовия номер върху корпуса на корабите;

- Комуникационно оборудване, което следва да се достави от Възложителя. Основните въпроси бяха сроковете за придобиване и доставяне на съответното оборудване за системите LINK 22 и LINK 16 – състояние на процедурата и очаквани срокове за придобиване;

- Осигуряване от Възложителя на актуалните издания на STANAG 4193 ed. 3 Part I и III;

- Текущия напредък на монтиране на основни и спомагателни механизми на ММПК № 1 – инсталиране на тръбопроводи; боядисване и инспектиране на цистерни; монтиране на главни двигатели, генератори, предавки и други спомагателни механизми;

- Разположение на видеокамери от системата за наблюдение по горна палуба и за контрол на служебни помещения;

- Разположение на зоните за сигурност;

- Състоянието на процесите по подготовка и издаване на сертификати, осигуряващи износа и вноса на отбранителни продукти и на изделия с двойна употреба;

- Присвояване на имената на корабите, бордовите номера, повиквателните наименования, под които ще бъдат регистрирани и на морски идентификатор за мобилно обслужване (Maritime Mobile Security Identity – MMSI) – информацията беше подадена към Изпълнителя в писмен вид;

- Разположение на навигационните светлини на кораба и добавяне на допълнителна синя светлина за сигнализиране на „Дежурен кораб“;

- Монтиране на приспособления за безопасно придвижване по горна палуба в района на артилерийските установки;

- Вариантите за зоново управление на палубното осветление;

- Режимите на работа на опознавателната апаратура в режим „NATO IFF Mode 5“, 5 (IFF Mode 5) – без използване на допълнителен режим за национално опознаване;

- Местата за съхранение на батитермографите, предвидени за използване при борба с подводници;

- Последният вариант на „Общ план на кораба (General Arrangement Plan)“, който следва да бъде одобрен от класификационната организация DNV;

- Разработване на софтуер за контрол на системата за борба за живучест на кораба от фирма „Noris“. На 06.06.2023 г. се проведе VTC с програмния екип, на която беше представен последният вариант;

- Решаване на проблемите с честотната интерференция между различните устройства, работещи с ултразвук (ХАС, ехолот, телефон за подводна свръзка и др.);

- Предоставяне от ВМС на информация за маркиране на надуваемите лодки с твърд кил, разположени на кораба;

- Представяне от NVL на образци на листовки с инструкции за периодична поддръжка и обслужване на техниката от екипажа на кораба;

- Анализ на техническа документация (чертежи и схеми), които подлежат на утвърждаване от страна на Възложителя съгласно чл. 33, ал.1 от Договора;

- Предстоящите етапи на строителството на корабите – график за изпълнение до края на 2023 г.

На 22.02.2023 г. се проведе извънредна среща с представители на NVL за уточняване на процедурите по провеждане на заводски изпитания (FAT) и утвърждаването им от ВМС. Изпълнителят представи подробна информация за състоянието на изпълнените до момента FAT, като подчерта че са проведени 16 от общо планираните 25 теста за първия кораб. Изпитанията на автоматизираната бойна система за управление (АБСУ) се проведеха в Стокхолм (Швеция) в присъствие на експерти от ВМС.

Основните въпроси от Изпълнителя, касаеха:

- финализиране на процеса на приемане на предложената от NVL „Заявка за изменение 01“, относно надграждането на системите Link;
- предоставяне на информация за доставката на криптографските средства, които представляват оборудване, предвидено за доставка от Възложителя;
- предоставяне на информация за доставка на M-Code Card за функциониране на GPS апаратурата в режим на висока точност.

През първото полугодие на 2023 г. беше подготвена документация за издаване на сертификати за краен потребител (End-User Certificate) в съответствие с националното законодателство. Издадени бяха 5 сертификата на доставчици на отбранителни продукти и изделия с двойна употреба – 2 на Saab AB и по 1 на BAE Systems, Telephonics Corporation и Thales.

Експерти от ВМС разработват корабната организация и разпределението на личния състав, които да послужат за изготвяне на екипажния разчет и промените в длъжностните разписания, свързани с приемането на корабите на въоръжение.

Предстои представяне на график от NVL за провеждане на професионалната подготовка, както и конкретизиране на базовите изисквания при включване в обучението на съответните военнослужещи.

Системно (ежеседмично) експерти от ВМС посещават корабостроителницата „МТГ Делфин“ за натрупване на знания и опит, както и осъществяване на контрол при строителството на двата бойни кораба.

В съответствие с Договора в Командването на ВМС бяха представени 21 чертежа, от които 5 бяха утвърдени, 2 върнати за доработване, а останалите са за сведение и запознаване. Част от получените документи бяха изпратени във ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ за обезпечаване на предварителното обучение на екипажите на корабите.

Бяха изготвени и подписани от Изпълнителя и от Възложителя 5 бр. протоколи за завършени междинни етапи и извършено плащане за изпълнението на етапа „Начало на разкроя на стоманата ММПК 2“ (69 534 284 евро с ДДС), като съгласно договора през юли 2023 г. при завършването на основен етап „Залагане на кила на ММПК № 2“ следва да се извърши още едно плащане (17 469 708 евро, с ДДС).

Към 11.04.2023 г. настъпиха форсмажорни събития, свързани с кибератака върху компютърните системи на NVL и нейните филиали, с непосредствен ефект върху всички инженерни дейности и последващо въздействие върху корабостроителницата. В тази връзка Изпълнителят отложи изпълнението на етап „Бояджийски работи на външен корпус“ на ММПК №1 до 10.07.2023 г. Освен това допълнителна причина за забавяне на боядисването е закъснението при доставка на антената за хидроакустическата станция (ХАС) поради забавяне на издаването от Министерство на икономиката на сертификатите за внос. Поради тази причина етапът „Излизане от док ММПК №1“ е отложен за края на юли 2023 г. С писмо до Командване ВМС фирмата-изпълнител NVL ни уведоми за край на форсмажорните събития, считано от 03.07.2023 г. и към момента няма индикации за забавяне в графика на строежа на корабите.

На 22.02.2023 г. в Командването на ВМС се получи писмо от Изпълнителя NVL с приложена „Заявка за изменение 01“ (Change Order – CO 01), свързана с допълнителни дейности по надграждане на системите LINK и недостиг от финансови средства в размер на 5 502 122 евро, с ДДС. На основание на резолюция на министъра на отбраната на становище (рег. № НАТО-534/28.02.2023 г.) от зам.-министъра на отбраната, Бордът за управление на проекта на заседание на 15.05.2023 г. прие Доклад за отклонение и одобри пакет документи за Изменение № 1 на Актуализиран ПИР на проекта. Докладът беше приет от Борда за управление на Портфолио проекти (П2Б) и предстои процедура за разглеждане от МС и НС. По искане на КВМС срокът на валидност на СО-01 беше удължен до 31.07.2023 г.

Във връзка с придобиването на боеприпаси се извършиха следните действия:

- По Договора с „Diehl Defence GmbH & Co. KG“ за придобиването на Противокорабни ракети (ПКР) RBS-15 е получена фактура за второ авансово плащане и са подготвени документите за плащане на стойност 8 500 000 евро (без ДДС), което представлява 20% от общата стойност. На 02.06.2023 г. се проведе първа работна среща (по VTC), за отчитане на напредъка по Договора. Фирмата производител е получила разрешение от правителството на ФРГ за производство на изделията и към момента няма индикации за забавяне в графика;

- По Договора с „Leonardo S.p.a“ за придобиването на торпеда е извършено второ авансово плащане на стойност 11 471 600 евро (без ДДС), което заедно с предходното плащане представлява 50 % от стойността на договора;

- По Договора с „MBDA Missile Systems“ за доставка на зенитно управляеми ракети VL MICA, се състоя първа работна среща на 21.03.2023 г. с участие на офицери от ВМС. Предстои плащане в размер на 7 628 600 евро (без ДДС);

- По придобиване на боеприпаси за 76 мм. артилерийска установка е получена оферта от „Leonardo“ на стойност 61 714 230 лв., с ДДС и срок на валидност до 31.12.2023 г. При положително решение на МС по доклад за наличие на основен интерес, свързан със сигурността на страната, предстои организиране на процедура по Закона за обществените поръчки (ЗОП);

- По придобиване на боеприпаси за електронна война е получена оферта от „Rheinmetall Waffe Munition“ на стойност 2 500 000 лв., с ДДС и срок на валидност до 31.12.2023 г. При положително решение на министъра на отбраната по доклад за наличие на основен интерес, свързан със сигурността на страната, предстои организиране на процедура по ЗОП;

- По придобиване на 35 мм боеприпаси за артилерийската установка „Oerlikon Milenium Gun“, производителят на установката „Rheinmetall AD“ представи оферта на стойност 10 495 852 лв., с ДДС и срок на валидност до 31.12.2023 г. При положително решение на министъра на отбраната по доклад за наличие на основен интерес, свързан със сигурността на страната, предстои организиране на процедура по ЗОП;

- По придобиване на 130 мм противоторпедни хидроакустични боеприпаси „Canto“ е получена оферта на стойност от 20 444 682 лв., с ДДС от „NAVAL GROUP“ и срок на валидност до 31.08.2023 г. При положително решение на МС по доклад за наличие на основен интерес, свързан със сигурността на страната, предстои организиране на процедура по ЗОП.

ИЗВОДИ

1. През първото полугодие на 2023 г. изпълнението на отбранителните политики и отбранителните програми, които поддържат политиките в МО, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА беше прозрачно, ефикасно и ефективно и беше насочено към реализиране на политиката на Правителството в областта на отбраната и сигурността.

2. Продължи изпълнението на целите и приоритетите, утвърдени с Указанията за програмиране на министъра на отбраната за периода 2023-2028 г. и Меморандума на програмните решения за периода 2023-2028 г. Целта беше чрез изпълнението на отбранителните програми и съответното ресурсно осигуряване да се изграждат и поддържат необходимите отбранителни способности от ВС съгласно План за развитие на ВС на Република България до 2026 г. и Програма за развитие на отбранителните способности на ВС на Република България - 2032 г.

3. Изпълнението на програмния формат на бюджета на МО през първото полугодие на 2023 г. по политики и отбранителни програми е в съответствие със Закона за публичните финанси, Закона за прилагане на разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2022 г., Указанията на Министерството на финансите и решенията на Програмния съвет към министъра на отбраната по отношение на управлението и изразходването на финансовите средства.

4. Планираните разходи за отбрана за 2023 г. (включващи бюджет на МО, трансфер за ДВВУ и планираните средства за инвестиционни проекти в централния бюджет) са в размер на **3 149,4 млн. лв.**, което представлява 1,71 % от БВП.

5. Разходите за отбрана за 2023 г. са съгласно планираните разходи по Националния план за повишаване на разходите за отбрана на 2% от БВП на Република България до 2024 г. (РМС 3/04.01.2018 г.), разработен в изпълнение на Ангажимента за инвестиции в отбраната, приет от страните-членки на НАТО на Срещата на върха на НАТО в Уелс през 2014 г. и потвърден на Срещата на върха на НАТО във Варшава през 2016 г.

6. Изразходваните финансови средства през първото полугодие на 2023 г. са в размер на **1 123 399 829 лв.**, което е 0,61 % от БВП. Изразходваните финансови средства за капиталови разходи през първото полугодие на 2023 г. са в размер на **178 488 010 лв.**, което е 15,89 % от общите разходи за МО за първото полугодие на 2023 г. (с ДВВУ).

7. Ресурсното осигуряване на отбранителните програми през първото полугодие на 2023 г. беше извършено съгласно утвърдените приоритети, планираните цели и крайните резултати утвърдени в Указанията за програмиране на министъра на отбраната за периода 2023-2028 г. и Меморандума на програмните решения за периода 2023-2028 г.

8. Продължава негативната тенденция за нарастване на броя на незаетите места. Некомплектът на личния състав за първото полугодие на 2023 г. е над 20 %, въпреки усилията на командирите да попълнят недостига с организиране на конкурси за назначаване на военнослужещи на вакатни места.

9. Некомплектът и високото текучество на кадри са предпоставка за недостатъчен брой подготвен личен състав, което затруднява процеса на планиране, усвояване и експлоатация, най-вече на съвременни и високо-технологични системи. Дори и при достатъчни нива на финансиране, без достатъчен личен състав е невъзможно придобиването на нови и поддържането на придобити вече способности.

10. В МО се прилага управление на инвестиционните проекти, свързани с модернизацията на ВС по метода Управление на проекти в контролирана среда (PRINCE 2). Целта е придобиване на ново въоръжение и техника (ВиТ) и модернизация на съществуващото ВиТ, както и осигуряване на изграждането на отбранителните способности чрез изпълнение на приоритетни инвестиционни проекти, които са включени в Портфолиото проекти на МО в рамките на разполагаемите ресурси и в проекта на Програма за инвестиции в отбраната.

11. Ограниченият ресурс на наличните изправни самолети във ВВС не позволи провеждането на необходимата летателна подготовка по стандартите на НАТО, което от своя страна води до слаба приемственост при летателния състав, натоварване и риск за нивото на безопасност на полетите. Необходимостта от ремонти във ВМС, както и тяхното забавяне, наложените допълнително финансови и материални ограничения затрудняват достигането на определените в Алианса критерии за дни на море на корабите.

12. С цел изпълнение на утвърдените планове и програми за подготовка и поддържане на необходимите отбранителни способности на ВС, за подготовка на военните формирования за 2023 г. бяха планирани **11 243 468 лв.** Изразходваните финансови средства за подготовка през първото полугодие на 2023 г. са в размер на **3 697 108 лв.** В тази сума са включени и средствата за участие в международни учения, семинари, планиращи конференции и други форми на подготовка, проведени през първото полугодие на 2023 г.

13. По отношение на реализацията на проектите за модернизация на ВС и придобиване на нова техника успешно се изпълняват проектът за придобиване на нов боен самолет – първи и втори етап, както и проектът за придобиване на многофункционален модулен патрулен кораб и съответното въоръжение за корабите. Двадесет инвестиционни проекти на видовете ВС са на

различни етапи на изпълнение и са свързани с развитие и поддържане на отбранителните способности на ВС, както и с изпълнение на Целите за способности на НАТО-2021.

14. Необходимо е да продължат усилията за ускоряване на модернизацията във ВС за изпълнение на поетите ангажменти по приноса на страната в системата за колективна отбрана на НАТО и ОПСО на ЕС, със специален фокус върху двата приоритета за Република България:

- изграждане на Тежка механизирана бригада с необходимите формирования за бойно осигуряване;
- поддръжка и развитие на интегрирана морска ситуационна осведоменост.